

ลพบุรี

วังนารายณ์คู่บ้านศาลพระกาฬคู่เมือง ปรางค์สามยอดลือเลื่อง เมืองแห่งดินสอพอง

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เกริกก้อง แผ่นดินทองสมเด็จพระนารายณ์

ลพบุรีเป็นเมืองแห่งความหลากหลายและต่อเนื่องทางวัฒนธรรมยาวนานกว่า 3,000 ปีตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงปัจจุบัน ค้นพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ในส่วนของการสร้างเมืองละโว้นั้น ตามประวัติศาสตร์ ในพงศาวดารโยนก กล่าวว่า ผู้สร้างเมืองละโว้ในสมัย โบราณ คือ "พระเจ้ากาฬดิษ" ราชโอรสพระเจ้ากรุงขอมซึ่งสร้างขึ้นใน พ.ศ. 1002 และเป็นเมืองที่มีความ สำคัญมาตั้งแต่ สมัยทวารวดี

สมัยทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ 11 - 16)

ละโว้ หรือ ลพบุรีอยู่ได้อำนาจมอญและขอมจนกระทั่งในตอนต้นของพุทธศตวรรษที่ 19 คนไทยจึงเริ่มมีอำนาจขึ้นในดินแดนแถบนี้ คือช่วงรัชสมัยของพระเจ้าอู่ทอง ปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา

สมัยกรุงศรีอยุธยา

ลพบุรีมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวง กล่าวคือ พระเจ้าอู่ทองได้โปรดให้พระรามศวร ราชโอรสองค์ใหญ่ เสด็จมาครองเมืองลพบุรี เมื่อ พ.ศ. 1893 พระรามศวรโปรดให้สร้างป้อม ชูตคู และสร้างกำแพงเมืองอย่างมั่นคง เมื่อพระเจ้าอู่ทองสวรรคตใน พ.ศ. 1912 พระรามศวรต้องถวายนางราชบัลลังก์ให้แก่พระปิตุลาของพระองค์ ซึ่งได้ ขึ้นครองราชย์พระนามว่า "พระบรมราชาธิราชที่ 1" ส่วนพระรามศวรกลับไปครองเมืองลพบุรีตามเดิม สืบต่อไปจนถึง พ.ศ. 1931 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 เสด็จสวรรคต พระรามศวรจึงเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ กรุงศรีอยุธยาเป็นครั้งที่สอง

ละโว้ หรือ ลพบุรี อยู่ได้อำนาจมอญและขอม จนกระทั่งในตอนต้นของพุทธศตวรรษที่ 19 คนไทยจึงเริ่มมีอำนาจขึ้นในดินแดนแถบนี้ คือช่วงรัชสมัยของพระเจ้าอู่ทองปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา

ลพบุรีมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวง กล่าวคือ พระเจ้าอู่ทองได้โปรดให้พระรามศวร ราชโอรสองค์ใหญ่ เสด็จมาครองเมืองลพบุรี เมื่อ พ.ศ. 1893 พระรามศวรโปรดให้สร้างป้อม ชูตคู และสร้างกำแพงเมืองอย่างมั่นคง เมื่อพระเจ้าอู่ทองสวรรคตใน พ.ศ. 1912 พระรามศวรต้องถวายนางราชบัลลังก์ให้แก่พระปิตุลาของพระองค์ ซึ่งได้ขึ้นครองราชย์พระนามว่า "พระบรมราชาธิราชที่ 1" ส่วนพระรามศวรกลับไปครอง เมืองลพบุรีตามเดิม สืบต่อไปจนถึง พ.ศ. 1931 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 เสด็จสวรรคต พระรามศวรจึงเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ กรุงศรีอยุธยาเป็นครั้งที่สอง

ภายหลังจากนั้นมา ลพบุรีได้ลดความสำคัญลงไป จนกระทั่งมาถึงในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2199 - 2231) ลพบุรีได้รับการทำนุบำรุงครั้งใหญ่ สืบเนื่องจากการคุกคามของชนชาติฮอลันดาที่ติดต่อดำขายกับ ไทย ทำให้สมเด็จพระนารายณ์ทรงเห็นว่ากรุงศรีอยุธยาไม่สู้ปลอดภัยกับการปิดล้อมระดมยิงของข้าศึกหาก เกิดสงคราม จึงได้สร้างเมืองลพบุรีขึ้นมาใหม่ สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงได้รับการช่วยเหลือจากชาวฝรั่งเศส และอิตาลีเยิน สร้างพระราชวัง

สมัยรัตนโกสินทร์

ใน พ.ศ. 2406 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์โปรดฯ ให้บูรณะเมืองลพบุรี ซ่อมกำแพงเมือง รวมทั้งมีการสร้างพระที่นั่งพิมานมงกุฎในพระราชวัง พร้อมทั้งพระราชทานนามพระราชวังว่า "พระนารายณ์ราชนิเวศน์" ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑสถานสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ลพบุรีได้รับการทำนุบำรุงอีกครั้งสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการวางผังเมืองใหม่ อันเป็นเมืองทหารอยู่ทางทิศตะวันออกของทางรถไฟ ลพบุรีจึงได้ชื่อว่าเป็นเมืองทหาร เพราะมีหน่วยทหารตั้งอยู่ถึง 11 หน่วย ส่วนเมืองเก่าอยู่น้อยทางทิศตะวันตกของทางรถไฟ ลพบุรีในปัจจุบันจึงเป็น "เมืองเศรษฐกิจ เมืองท่องเที่ยว และเมืองทหาร"

